

Wetenschappen • Historische mijlpalen van het zeewetenschappelijk onderzoek

Hinders

De *Hinders* werd door het Bestuur van het Zeewezen vanaf 1947 ingezet als onderzoeksvaartuig voor visserijstudies. In eerste instantie werd het schip intensief gebruikt door onderzoekers van het Zeewetenschappelijk Instituut (ZWI) in Oostende, die zich toediepen op visserijonderzoek en statistische controles van de visserij in de Noordzee. Vanaf 1962 werd het visserijonderzoek in Belgische wateren overgenomen door het Rijksstation voor Zeevisserij, dat tot in 1982 gebruik zou blijven maken van de diensten van de *Hinders*.

De *Hinders* vaart de haven van Oostende binnen (© [Collectie Louis Vande Castele](#)).

Korte geschiedenis van de *Hinders*

SCHEEPSWERF	Hemiksem – Hemiksem, België
INDIENSTNAME	1943
AFMETINGEN	23,97m x 6,39m x 2,82m
TONNENMAAT	78 ton (bruto) 19 ton (netto)
ROEPLETTERS	ORDH
HISTORIEK	<ul style="list-style-type: none"> • 1943 - 1945: Duitse Krijgsmarine • 1945 - 1946: Loodswezen (<i>Hinders</i>) • 1946 - 1947: Belgische Marine (<i>Hinders</i>) • 1947 - 1982: Bestuur van het Zeewezen (<i>Hinders</i>) • 1982 - februari 1995: Antwerpse Marinekadetten (<i>K101 Hinders</i>) • Februari 1995: Bestuur van het Zeewezen, Antwerpen (<i>Hinders</i>) • 19 juni 1995: Openbare verkoop

De *Hinders* werd in 1943 te Hemiksem voor rekening van de Duitse Krijgsmarine gebouwd als een mijnenveger. Na afloop van de Tweede Wereldoorlog kwam het schip een jaar in handen van het Loodswezen, waarna het vervolgens korte tijd beheerd werd door de Zeemacht. Vanaf 1947 werd het schip ten slotte overgedragen aan het Beheer van het Zeewezen, dat de *Hinders*

voornamelijk als onderzoeksvaartuig voor visserijstudies zou inzetten. Aangezien het schip voor deze reden ingericht was voor de visserij, werd het vanaf de late jaren 1940 ook regelmatig gebruikt als opleidingsplatform voor de praktijklessen van verschillende Belgische visserij scholen (zoals onder andere in [dit filmpje](#) geïllustreerd wordt). In 1982 kwam een einde aan de wetenschappelijke loopbaan van de *Hinders*, waarna zijn taken grotendeels overgenomen werden door [Q.29 Broodwinner](#), die reeds sinds de vroege jaren 1970 actief was als opleidings- en visserijonderzoeksschip. De *Hinders* zou vervolgens naar Antwerpen verhuizen, waar het vaartuig als de *K101 Hinders* nog jarenlang ingezet zou worden door de

lokale afdeling van de Marinekadetten. Vanaf februari 1995 kwam de *Hinders* ten slotte nog in handen van het Antwerpse departement van het Bestuur van het Zee-wezen, vooraleer het schip enkele maanden later, op 19 juni 1995, via openbare verkoop verhandeld werd. Over het lot van de *Hinders* na deze verkoop kon niets teruggevonden worden [1, 2, 3, 4, 5, 6].

De brug van de *Hinders* met twee leerlingen van de visserijschool Koninklijk Werk IBIS (© [Collectie Willy Versluys](#)).

Het kantoor der domeinen te Antwerpen Italiëlei 4 zal op **maandag 19 juni 1995** om 14.30 stipt in taverne Continental, Antwerpen Brouwersvliet 18, overgaan tot openbare verkoop van een viskoter **HINDERS**, afgemeerd in het Bonapartedok kant Loodswezen. Bezichtiging van 12 tot 16 juni, van 14.00 uur tot 16.00 uur. Kosten: 20 % alle verdere info en catalogus ten kantore der domeinen, Tel. 03/203.21.17, 203.21.14

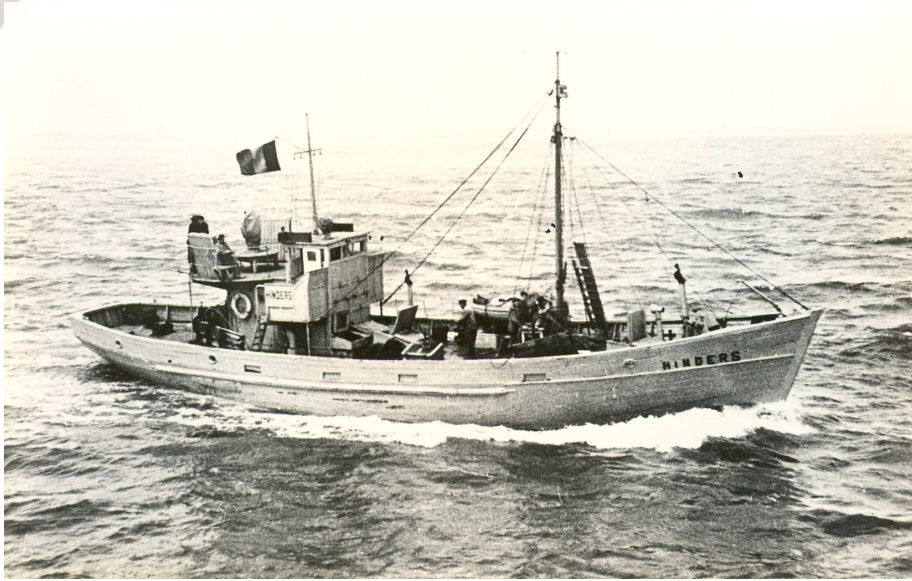
68IV21300108

De *Hinders* in Antwerpen, vermoedelijk kort voor de openbare verkoop van het schip (zie aankondiging hierboven) in 1995 (Links: © [Collectie Eddy Eneman](#)/ Boven: © [Collectie Willy Versluys](#)).

Bijdrage aan de wetenschap

Vanaf 1947 werd de *Hinders* door het Bestuur van het Zeewezen ter beschikking gesteld van het Belgische wetenschappelijk visserijonderzoek. In eerste instantie werd het schip intensief gebruikt door onderzoekers van het Zeewetenschappelijk Instituut ([ZWI](#)) in Oostende, die zich - naast het bestuderen en inventariseren van de lokale mariene fauna en flora - ook toeleiden op visserijonderzoek en statistische controles van de visserij in de Noordzee [7]. De *Hinders* werd zo onder andere ingeschakeld voor een langlopend onderzoek betreffende de garnalvisserij voor de Belgische kust. Sinds 1938 was hier immers een gevoelige vermindering van de garnalenstapel vastgesteld, terwijl ook de wisselvalligheid van de jaarlijkse vangsten van deze visserij vragen opriepen. In 1949 besliste het ZWI dan ook om hierover, samen met de technische afdeling van de Dienst voor Zeevisserij, een diepgaande en methodische studie uit te voeren. Deze experimentele garnalenvisserij had als voornaamste doel het vergaren van kennis over de verspreiding van de garnaal voor onze kust, het inventariseren van de samenstelling van commerciële vangsten - die naast garnalen ook vele andere zeedieren bovenhaalden - en het nagaan van de nadelige invloed van de garnalenvisserij op de garnalenstapel en deze van de vissen die de bijvangst van de garnalenvissers vormden. De *Hinders* zou meer dan 15 jaar lang dienst doen als belang-

De *Hinders* op volle zee (© [Collectie Louis Vande Castelee](#)).

men, teneinde de exploitatie evenwichtiger en winstgevender te maken [8, 9]. In diezelfde periode werd de *Hinders* ook volop ingeschakeld voor het grensoverschrijdend visserijonderzoek dat gecoördineerd werd door de Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee (ICES). Deze raad werd in 1902 opgericht en opereert tot op de dag van vandaag vanuit Kopenhagen als een globaal samenwerkingsverband dat onderzoek voert en adviezen formuleert voor een duurzaam gebruik van de zeeën en de oceaan. België kon reeds in 1903 toegevoegd worden aan de lijst van ICES-lidstaten, naast stichtende landen Denemarken, Finland, Duitsland, Nederland, Noorwegen, Zweden, Rusland en het Verenigd Koninkrijk. De *Hinders* werd vanaf 1948 ingezet voor ICES-studies in verband met haringconcentraties en -vangsten in verschillende zeeën, een internationaal onderzoeksproject waar het ZWI al sinds de jaren 1930 bij betrokken was en dat ruim drie decennia lang ononderbroken zou voortgezet worden. De opdracht van de *Hinders* concentreerde zich hoofdzakelijk in de wateren van de Noordzee en het oostelijk

rijkste onderzoeksplatform voor deze experimentele garnalenvisserij, waarbij tussen 1949 en 1965 in totaal 636 vangsten - of gemiddeld 40 per jaar - plaatsvonden. Op basis van de resultaten van deze studies hoopte men tot een meer doelmatige reglementering van de garnalenvisserij te komen.

gebied van het Engels Kanaal en werd geleid door wetenschappelijk en technisch personeel van het ZWI, in samenwerking met enkele collega-onderzoekers uit Frankrijk. De jarenlange observaties zouden heel wat nieuwe informatie aan het licht brengen over de biologie, de levenswijze en de verschillende rassen en geografische populaties van de haring, terwijl op basis van deze wetenschappelijke studies ook een meer rationele uitbating van de visserij op deze soort ontwikkeld werd [10, 11].

Twee onderzoekers (onbekend) en Robert Coulus (leerkracht IBIS) aan boord van de *Hinders* (© [Collectie Willy Versluys](#)).

Visserijstudies van het RVZ aan boord van de *Hinders* in 1972 (© [ILVO](#)).

in 1962 opgerichte Rijksstation voor Zeevisserij (RVZ - oorspronkelijk Proefstation voor Zeevisserij), dat eveneens dankbaar gebruik maakte van de diensten van de *Hinders* voor een deel van hun onderzoeksactiviteiten. Zo kwam het onderzoeksschip bijvoorbeeld goed van pas bij hun technische studies over vismethoden en -netten, bij de observaties van visplaatsen en visscholen, bij het onderzoek van lokale mariene fauna en flora, bij akoestische metingen, bij hydrologische waarnemingen en bij biologische studies van vissoorten, voor zover deze van nut waren voor de zeevisserij [12, 13]. Het RVZ zou ook een beroep doen op de *Hinders* voor visserijstudies tijdens de [tweede en derde](#) fase van het programmatisch onderzoek van de Noordzee ('Concerted Research Action Oceanology' van 1977-1981, en

'Concerted Interuniversity Research Action North Sea' van 1982 tot 1993), twee grootschalige en multidisciplinaire oceanografische onderzoeksprogramma's die door de Belgische overheid gesubsidieerd werden. Binnen dit kader werd de *Hinders* door het RVZ volop ingezet voor monitoringsopdrachten en voor de bemonstering van demersale (op de bodem levende) vissen en epibenthische fauna (organismen die leven op de oppervlakte van de bodem) op het Belgisch continentaal plat. Het visserijonderzoeksschip bleef deze werkzaamheden voorzetten tot in 1982, toen een definitief einde kwam aan de wetenschappelijke carrière van de *Hinders* [14, 15, 16, 17].

[Otolieten](#)-onderzoek aan boord van de *Hinders* (© [ILVO](#)).

Studenten 3de Cyclus Mariene Ecologie op veldstage op de *Hinders* (ca. 1977-1978). Eerste rij (v.l.n.r.): Marc Bergmans (VUB-ECOL), onbekend. Tweede rij (v.l.n.r.): onbekend, Etienne Bossuyt (RUG-Maricultuur), Danny Versichele ? (RUG-Maricultuur), onbekend, Paul Vanhaecke (RUG-Maricultuur) (© [IZWO/Jaspers Mony](#)).

Hoe verwijzen naar deze fiche?

VLIZ Wetenschappen (2015). *Hinders* – Historische mijlpalen van het zeewetenschappelijk onderzoek. *VLIZ Information Sheets*, 169. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ): Oostende, 6 pp. (versie 09/09/2015)

Bronnen

- [1] **Van Ginderen, L.; Delgoffe, C.** (1996). Fotoboek Belgische zeemacht = Album photographique force navale = Photobook Belgian navy 1946-1996. Vlaamse Maritieme Ruilvereniging: Antwerpen. 192 pp., 119, [details](#)
- [2] --, *Hinders* (1943-1995), **op:** website Stadsarchief Oostende (<http://www.oostende.be/Product.aspx?vs=0 N&id=8723>).
- [3] --, *Hinders*, **op:** website De la Marine Royale à nos jours, (<http://www.marinebelge.be/hinders.html>).
- [4] --, 'Bedrijvigheid in de Rijksvisserijschool te Heist', Het Visserijblad, 11 juni 1948.
- [5] --, 'Het visserijonderwijs in België', Het Visserijblad, 23 maart 1962.

- [6] Rijksarchief Beveren, Archief van de Algemene Diensten Onderwijs en Zeevisserijonderwijs (1926-1990), V21, nr. 178: Dossier inzake het uit de vaart nemen van het oefenschip *Hinders* na voorafgaande aanpassingswerken aan het oefenschip *O.29 Broodwinner*. 1981-1982.
- [7] (1947). Annalen van het Zeewetenschappelijk Instituut. Verhandelingen Nr 5, 6 en 7 = Annales de l'Institut d'Etudes Maritimes d'Ostende. Mémoires No 5, 6 et 7. *Annales de l'Institut d'Etudes Maritimes d'Ostende* = *Annalen van het Zeewetenschappelijk Instituut*, 5-7. Zeewetenschappelijk Instituut = Institut d'Etudes Maritimes: Oostende. 30 pp., [details](#)
- [8] **Leloup, E.; Gilis, Ch.** (1965). Zeedieren waargenomen in de experimentele garnalenvangsten (1949-1964) = Animaux marins observés dans les pêches expérimentales aux crevettes (1949-1964). *Studies van het Zeewetenschappelijk Instituut Oostende* = *Etudes de l'Institut d'Etudes Maritimes d'Ostende*, 1965(2). Zeewetenschappelijk Instituut = Institut d'Etudes Maritimes: Oostende. 26 pp., [details](#)
- [9] **Gilis, Ch.** (1952). De garnalenvisserij op de Belgische kust: haar evolutie in de loop van de jaren 1935-1951 en haar invloed op de garnalenstapel = La pêche crevettière sur la côte belge: son évolution au cours des années 1935-1951 et son influence sur le stock de la crevette. *Studies van het Zeewetenschappelijk Instituut Oostende* = *Etudes de l'Institut d'Etudes Maritimes d'Ostende*, 1952. Zeewetenschappelijk Instituut = Institut d'Etudes Maritimes: Oostende. 56, 1 plate pp., [details](#)
- [10] --, 'Het Belgisch schip *Hinders* doet biologisch werk', Het Visserijblad, 8 februari 1952.
- [11] **Gilis, Ch.** (1957). Voordrachten in verband met de zeevisserij gehouden door Ch. Gilis, technisch adjunct aan het Zeewetenschappelijk Instituut, aan de leerlingen van de visserijscholen in 1957. Zeewetenschappelijk Instituut: Oostende. 50 pp., [details](#)
- [12] Activiteitsverslag van het Rijksstation voor Zeevisserij. Ministerie van Landbouw. Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek. Rijksstation voor Zeevisserij: Gent, [details](#)
- [13] **Van Waes, J. en Van Bockstaele, E.** (2007). 75 jaar overheidslandbouw en visserijonderzoek in Vlaanderen, Verleden – Heden – Toekomst?, Mededeling ILVO nr. 21, [online raadpleegbaar](#)
- [14] **Maertens, D.** (1988). Antropogene en methodologische factoren betreffende het ecologisch monitoringonderzoek van de epibentische fauna en van de demersale vissen op het Belgisch Continentaal Plat. *Mededelingen van het Rijksstation voor Zeevisserij (CLO Gent)*, 220. Rijkscentrum voor Landbouwkundig Onderzoek: Gent. 34 pp., [details](#)
- [15] Informatie verkregen via [Ruth Lagring](#) (BMM), 9 februari 2011.
- [16] **Herman, R., Mees, J., Pirlet, H., Verleye, T., Lescrauwaet, A.K.** (2013). Marien onderzoek. In: Lescrauwaet, A.K., Pirlet, H., Verleye, T., Mees, J., Herman, R. (Eds.), *Compendium voor Kust en Zee 2013: Een geïntegreerd kennisdocument over de socio-economische, ecologische en institutionele aspecten van de kust en zee in Vlaanderen en België*. Oostende, Belgium, p. 12-75., [online raadpleegbaar](#)
- [17] --, 'Phases II and III - Concerted Research Actions (1977-1993)', op: Belspo – Welkom bij het Federaal Wetenschapsbeleid, http://www.belspo.be/belspo/NorthSea/phasellandIII_en.stm

